

פרוטוקול מס' 245

מישיבת ועדת העבודה

יום ו', י"ט באדר א' תשל"ו - 20.2.1976, שעה 8.30.

נכחו:

חברי הוועדה:
ש. ארבל-אלמוזלינו - היו"ר
פ. אמיר
פ. גרופר
ל. דיציאן
מ. דרובלס
מ. וורטמן
ה. זיידל
י. יודין
מ. כהן
א. אבטבי
ש. אבני - מוזמנים:
ראש המינהל לבניה כפרית וישובים חדשים במשרד השיכון.
מנהל חבל הגליל בסוכנות היהודית, נציג ועד מתיישבי קצרין.
מנהל מחלקת החקיקה במשרד העבודה.
סגן היועץ המשפטי במשרד העבודה.
סגן הממונה על יחסי עבודה במשרד העבודה.

מזכיר הוועדה: מ. כהן

רשמה: ש. ז"ק

- 1) סדר-היום: הערות לקרמוניקט שנמסר לעתונות בדבר מפוטרי פרידמן;
- 2) חוק הסכמים קיבוציים (תיקון), תשל"ה-1975 (סעיף 5).
- 3) זרז הבניה ברמת הגולן לפי הצעת חברי-הכנסת א. לבני וז. המר.

1451

(נתקף בזמ 4.4.76)

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו:

פותחת את הישיבה.
אני מצטערת ששוב חל שיבוש בדיווח על
דיוני ועדת העבודה בקשר לשבייתה בבית-חרושת פרידמן. זה עתה התקשרתי עם
מזכיר הוועדה אילן שיביא את הנוסח שהוא מטר אותו מפני שכפי הנראה
חל השיבוש על-ידי כלי התקשורת.

הסיכום של ועדת העבודה, בתום הדיון

בנושא: פיתורי העובדים בבית-חרושת פרידמן היה: -

אנחנו קוראים למר פרידמן, בהמשך להצעתו
של שר העבודה שהעלה אותה מעל במת-הכנסת, ובהתאם לבקשת מועצת פועלי ירושלים,
לדחות את הפיתורים ל-3 חודשים. וזאת, משלוש סיבות: (1) לאפשר לוועדת
העבודה למצות את הדיון בנושא זה, על-מנת שאוכל להגיע לסיכום ברור יותר
בנושא, כי לא ירדו לעומקם של דברים; (2) ביקשנו והטלנו על משרד העבודה,
משרד מסחר ותעשייה, המכון לפיריון עבודה והנהלת פרידמן לשבת יחד
הנך חודש וחצי, כי חייבים להסב את העבודה במפעל לקווי יצור אחרים;
כדי לאפשר המשך הפעלתו של המפעל, וזה לא חייב להיות במיוחד אותם קווי
יצור קיימים; (3) משתי הסיבות הקודמות המראות שלא נעשה מספיק במשך
כל התקופה על-מנת להגיע למסקנה הזו שאין מה לעשות יותר מבחינת
קיומו של המפעל, בשל שתי הסיבות דלעיל ביקשנו ממר פרידמן - והדבר
בא לידי ביטוי בדברי כל חברי-הכנסת שהשתתפו בוויכוח, לדחות את הפיתורים
ל-3 חודשים.

מר פרידמן אמר שהוא ישקול את
הדברים, ולא נהן השובגו במקום - לא חיובית ולא שלילית - ונקראה
ישיבה להבוקר בהשתתפות הנהלת בית-חרושת פרידמן, ועד העובדים ומועצת
פועלי ירושלים. - זה היה הסיכום ואני מצטערת שהסיכום לא הובא כלשונו
בכלי התקשורת והביא לתגובה חריפה של הנהלת המפעל ולא הביא להפשרת
הסיכויים ולהפשרת הסיכומים. יש להצטער על כך שאין כל דימיון לבין
הסיכום שנמסר, ובעיקר, כאשר אני לא רציתי להתעלם מכל המימדים האחרים
של הדיון שידונו כאשר ידונו לגופו של ענין.

אולם, בתום הישיבה אנחנו נמסור את

התיקון שלנו לאחר שנקרא את ההודעה שנמסרה.

ה. זיידל:

בדרך כלל איננו מתווכחים על
קומוניקטים. אבל באמת קשה לעבור
לסדר-היום כאשר הכניסו לפיו של מנהל המפעל דברים שהוא לא אמר. אינני
מתנגד שישנן הדלפות מהוועדות. אבל לומר דברים שלא נאמרו, זה כאילו
דבר והיפוכו ועלינו לראות מהו המוסר ההשכל שאנחנו יכולים ללמוד מכך.

מ. כהן:

אני מצטער שלא הייתי אתמול ואני
רוצה להפנות את תשומת הלב לדבר
שיתכן ונגעו בו אתמול והוא: לא יתכן שמפעל שנהנה מתמריצים וחלוואות פיתוח
בסכומים די ניכרים יקום ביום בהיר אחד ויסגור את המפעל.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: אנחנו אמרנו שיש כאן חוב מוסרי.

מ. דרובלס:

צר לי שלא יכולתי להשתתף בישיבה
אתמול, כי קיבלתי את ההודעה רק
ביום ד'. ברור שרצון כולנו הוא שהעובדים ישארו במקום עבודתם, כי
זהו ענין של פרנסה של עשרות משפחות. אנחנו ביקשנו לדחות את הפיטורים
ל-3 חודשים כדי לראות אם אפשר לעשות כאן הסבה מקצועית.
יחד עם זאת עלינו לזכור שהמדובר כאן
הוא במפעל פרטי, ויחזקן ובעל המפעל קיבל את הצעת ועדת העבודה וימשיך
לייצר עוד 3 חודשים, וייגרמו לו הפסדים ניכרים - רצוי שנתייחס גם
לזה, כי אי-אפשר שנשאר עם הצהרות יפות, אבל גם אי-אפשר להכריח
יוזמה פרטית להפסיד. זאת אומר, עלינו לפתור בראש ובראשונה את
בעיות הפועלים ואם נוכל לבוא להנהלת המפעל בהצעה הנוגעת להפסדים -
יתכן ונוכל להציל. לכן, אני מציע לפנות עוד היום לבעל המפעל.

היו"ר - ש. ארבלי-אלמוזלינו:
אנחנו לא נוכל לבוא ולשנות עתה החלטות
ולא נפתח שוב בוויכוח.

ז. אמיר:

היו כאן הצעות דומות למה שאמר חבר-
הכנסת דרובלס, ולדעתי, היתה אתמול
ישיבה עניינית והסיכום היה טוב ונתקבל על דעת כל הצדדים. במידה והנושא
לא ימצא את פתרונו היום הביא יושבת-ראש הוועדה את הנושא לדיון בשבוע
הבא.

2. חוק הסכמים קיבוציים (תיקון), חשל"ה-1975, (סעיף 5):

ר. כהנא:

אנחנו עוברים לסעיף 5. רציתי
לפתוח במחשבה העומדת מאחורי
הסעיף הזה של החוק. הכוונה כאן היא ליצור כלים ואמצעי עזר כדי
לסייע לעובדים במקומות עבודה בלתי מאורגנים, כדי שידעו
שהם יכולים לממש את זכויותיהם. כידוע לכם אנחנו מרחיבים את הצו
לגבי מעבידים שאינם מאורגנים, והמדובר כאן הוא בשכר, הטבות
סוציאליות שישנן, כי העובדים אינם מודעים לזכויותיהם; ואם גם
הם מודעים לזכויותיהם, משום-מה הם אינם מעיזים להגיש תביעה לבית-
הדין על-מנת לממש את זכויותיהם.

כמובן, ועדת הפיקוח היא אחד מאמצעי
העזר, אם כי היא אינה מתימרת לבוא בנעליו של העובד. אבל כל החוקים,
הצווים, התקנות וההסכמים הקיבוציים מקנים לעובד זכויות. אבל כדי
שהעובד יוכל לממש את זכויותיו הוא צריך לבוא לבית-הדין. אנחנו יוצרים
כלים כדי לסייע. הכלים האלה מופיעים החל מסעיף 5 ואילך.

(קוראת את סעיף 33א). כאן אנחנו

באים ליצור גוף של ועדת פיקוח שבה יושבים נציגים של שני הצדדים
להסכם הקיבוצי פלוס נציג שר העבודה שהוא יושב-הראש.

מה יעשה הגוף הזה? (קוראת את סעיף

33ב). כאן אנחנו רוצים קודם כל לרכז את פרסום אותם המפעלים שאינם
מאורגנים שעליהם חל צו הרחבה; ובדרך פרסום זו יש בה כדי קביעת כלל
שאותו עובד העובד באותו מפעל שחל עליו צו הרחבה, הרי התנאים
הסוציאליים - זהו אחד הדברים שעליו להיות מודע לזכויות המוענקות
לו.

ר. כהנא:

(קוראת את סעיף 33ג). כדי שוועדה הפיקוח תוכל לנהל רישום ולפרסם את המפעלים שעליהם חל צו הרחבה. באותם המקרים של ספקות אם המפעל שייך לענף זה - יש לקבל את המידע הזה על-מנת לסייע לרשימות שיתפרסמו. הם גם צריכים לקבל מידע אם המעביד מקיים את הוראות צו הרחבה.

(קוראת את סעיף 33ד (א) (ב)).

זהו המבנה של אותו גוף שאיננו יומרני. אבל הוא צריך לשרת את המטרות של אותם הכלים כדי לסייע לעובדים הבלתי מאורנים. כאן אתם יכולים לראות שאנחנו בנינו את הכלים שלב אחרי שלב: (1) יוקם גוף; (2) מפרסמים את המפעלים עליהם חל צו הרחבה; (3) כדי שהגוף יוכל לפרסם בצורה יעילה את רשימות המפעלים הוא צריך לקבל מידע אם המפעל מקיים, אם המעביד מקיים את הוראות צו הרחבה, ואם העובדים מקבלים את זכויותיהם. משום שאנחנו אומרים שזהו כלי עזר נוסף שיוכל להכניס לרשות הפרט. אז הוא יוכל לשאול את העובדים ואת המעביד, אז הוא יוכל לחקור כשם שגם המפקח עושה זאת. היום אין לנו גוף כזה.

ל. דיציאן:

אשר לסעיף 33א - אין לי הערות;
לסעיף 33ב - אין לי הערות. אשר
לסעיף 33ג - הייתי רוצה לשאול האם הוקמה כבר ועדה פיקוח שאכן נציג משרד העבודה הוא אחד משלושת חברי הוועדה והוא גם משמש כיושב-ראש?

נוסף לכך, מדוע ניתנה הסמכות למנות מפקח ליושב-ראש הוועדה, מדוע הוועדה כולה לא תמנה את המפקח? מדוע רק למפקח ניתנה סמכות זו, איזה ערך יש לוועדה אם רק היושב-ראש ממנה את המפקח, כי אז היושב-ראש כל-יכול. לדעתי יש לכתוב שהמינוי יהיה באישור הוועדה, אחרת אין כל טעם לכל הוועדה.

אשר לסעיף 33ד - אני חושב שיש כאן ההפתחות שלדעתי היא המורה ביותר, והיא מתגבשת לא רק בענין זה, אלא גם בענינים אחרים כמו: הוויכוח להעברת סמכויות לגביית עדויות של קציני משטרה שהם משמשים ראיה וכל הקשור בזה. אני חושב שהגבלת הסמכויות, או העברת סמכויות לפקיד שאיננו יודע מיהו ומהו לגבות עדויות, אשר עבירה עליהם ומתן אינפורמציה מהווים עבירה פלילית חשובה והדבר חמור ביותר. למעשה, אנחנו הופכים כל איש לחוקר משטרה; ואם יגידו לי שחוקר לעניני עבודה יש לו סמכויות כאלה - אני אומר שהמדובר כאן בסכנת נפשות ובאם סידרי הבטחון הם נאותים וכאן באים ונותנים למפקח העבודה סמכויות כאלה בשעה שצריך לדאוג לאינטרסים הכלכליים של העובדים. אבל לתת לאנשים אלה סמכויות רחבות - זה יותר מדי. ישנם מספיק אמצעים כדי לבדוק אם ההסכמים הקיבוציים הכלליים כלפי העובדים מתבצעים והעובד מממש את זכויותיו. אבל אם באים ואומרים שלפי סעיף קטן ב יש למסור אינפורמציה לגבי חומר חסוי, הרי אנחנו יודעים שם-הכנסה אינו צריך למסור אינפורמציה וכן הדבר לגבי מס עזבון. אבל איננו יודעים אם מחר לא יופיע איזה שהוא בג"צ כיון שאינפורמציה כזו נמסרה.

לכן, אני מציע שהמפקח יכול לחקור. אבל בשום פנים ואופן איננו יכול להסכים שהוא יגבה עדויות.

מ. כהן:

לפי סעיף 33 יוצא שלכל הסכם קיבוצי תהיה ועדה נפרדת. אני חושב שאנחנו מסרבליים את העניין, כי קיימת ועדה מקצועית אחת והיא אינה צריכה להתפצל לוועדות רבות, מפני שאם לא ננהג כך תהיה זו רק ביורוקרטיה נוספת. לוי היינו אומרים כאן שעל המפקח לבקש גליון שכר - זהו דבר אחר. אבל מה נאמר בפשטות שיש להראות למפקח את ספרי המפעל ובעל המפעל הופך לנחקר בשעה שאנחנו באים להסדיר את עניני העובדים. אני חושב שהסעיף הוא יותר מדי חריף, כי המפקח יכול בכמה מלים להפלייל את בעל המפעל. עלינו לזכור במי אנחנו מטפלים; למשל: סנדלר שיש לו 3 עובדים - האם הוא עורך-דין שידע מה לומר ובחקירה כזו הוא יכול להפלייל עצמו.

ד. אמיר:

אני חושב שהחוק היה צריך להכנס לתוקפו לפני מספר שנים ובכך היה מונע הרבה עיוותים, כי במציאות מבזימים לגבי עובדים בלתי מאורגנים, וזוהי מציאות מעוותת ומקפחת עובדים שהיום מגיע מספרם לרבבות.

אינני חושב שבסעיף 33 אנחנו נכנסים לתחום הפרט. להיפך, לו כל אחד היה מבצע את החוק כלשונו המחוקק לא היה נזקק לחוק חוקים, ולא צריך היה לתת יד להשתוללות הנמשכת בשוק, ובמיוחד לגבי אלה שאינם מאורגנים ואינם יודעים מה זכויותיהם, הגיע הזמן שהמדינה תוכל לדאוג להם מכיון שאין ביכולתם להתארגן.

לכן, נראה לי שכל הסעיפים הם במקומם ואין כל פחד להעמיד מישהו בפני פלילים, אלא אם כן הוא איננו משלם לעובדים, כפי שהחוק דורש, כלומר, הוא עבר עבירה פלילית והוא צריך לבוא על עונשו. אני חושב שיש לתמוך בכל הסעיפים האלה ולהחזיר את הסדר על כנו.

פ. גרופר:

אני חושב שפה כולם בעד החוק, וזה דבר חשוב והדוברים הקודמים לא התכוונו לכל החוק אלא רק לסעיף 33. מאחר ואין כאן ויכוח בינינו, אלא רק בנקודה אחת של פירוט החוק בקשר לספרים, הרי יש לזכור שלא הספרים הם המטרה, אלא המטרה היא אם ביצעו את ההסכם הקיבוצי. לכן אני מבקש למצוא כאן איזה שהוא נוסח אחר, כי יש כאן הסכמה עקרונית. אבל יש לציין שלא מתכוונים לספרים, ומשום כך הייתי מבקש את יועצי משרד העבודה להוציא מכאן את ענין הספרים; או שאולי תסבירו לנו מה הכוונה בחקירה.

מ. דרובלס:

אצל חברי-כנסת מסויימים ישנה השקפה שכל בעל מפעל הוא חשוד מראש, וזאת בוסה להיות בעל מפעל ולא להיות ריווחי. אנחנו הולכים בדרך זו ומנסים לתת דוגמה בכל מיני חוקים אחרים.

בסעיף 33 נאמר ששר העבודה ימנה את יושב-ראש הוועדה. אולם, לפי מה שכתוב כאן אינני יודע לפי איזה קריטריונים הוא ימנה את יושב-ראש הוועדה. נוסף לכך, אותו יושב-ראש יקבל סמכות למנות את המפקח - אינני יודע מה יהיו הקריטריונים

מ. דרובלס:

שלו. אזי, אם מדובר על יושב-הראש שקיבל את מינויו משר העבודה - אני חייב לסמוך על שר העבודה. אבל אינני יודע את מי ימנה יושב-הראש למפקח, ובעיקר, כאשר הוא עומד לתת לו סמכויות של משטרה בלי צו של שופט ובידו האפשרות לבדוק את הספרים ולחקור את בעל-הבית והעובדים - אלה סמכויות רחבות מדי ואינן נמצאות במקומות אחרים וגם כאן הן מיותרות. אם אנחנו אוסרים בסעיף 33 שיש לבדוק את הספרים ולעשות חקירה - כל השאר כבר יכול להשאר.

ר. כהנא:

למרות שעיקר הערות חברי הוועדה היו מופנות לסעיף 33 הרשו לי ללכת לפי סדר הסעיפים: בסעיף 33 מדובר בוועדת פיקוח לכל הסכם קיבוצי-כללי - מדוע לא ועדת פיקוח אחת. . (ז"א. אמיר: האם הכוונה בהסכם קיבוצי כללי להסכם ארצי?) כן. מדוע לא הצענו ועדת פיקוח אחת? כי אותה ועדת פיקוח שחוקם - וזאת נראה בהמשך - היא תהיה הגוף שתישב חילוקי דעות המתעוררים במפעל, או באותו מקום עבודה בלתי מאורגן, כי בדרך כלל במקומות מאורגנים פונים לוועדה פריסטית. אולם, אין כלל כליט לאזתם המקומות הבלתי מאורגנים שבהם יוכלו לסיים חילוקי דעות ללא צורך להדקק לבית-משפט. לכן, אותה ועדת פיקוח צריכה להיות קרובה מבחינת האינטרסים לאותו ענף. לדוגמה: הסכם בענף המזון, ואותה ועדת פיקוח תהיה למזון ובנין. ברור שאותו עובד בלתי מאורגן עשוי להפגע. נוסף לכך, אדם שעובד במזון ירצה שהנציג מטעם העובדים יהיה מענף המזון והנציג של ארגון המעסיקים ירצה שהנציג בוועדה הפיקוח יהיה מענף המזון; ופועל בנין ירצה שנציג מטעם פועלי הבנין יהיה בוועדת הפיקוח וכן נציג מטעם ארגון הקבלנים, ובעיקר, כאשר יהיה צורך ליישב חילוקי דעות. לכן אנחנו חושבים שזה לטובת הענין ואין טעם שישבו בוועדת הפיקוח נציגים של ענף המזון כאשר דנים בענף המתכת.

"מי שהסמיכו יושב-ראש ועדת הפיקוח להיות מפקח. . . " - נאמר כאן שאין יודעים לפי איזה קריטריונים ימנה שר העבודה את יושב-ראש הוועדה - יש לזכור שאנחנו רוצים ליצור גוף שיהיו מיוצגים בו נציגים של כל הגורמים. אנחנו רואים דבר זה לאורך כל החוקים כאשר ממנים ועדות כאלה מיוצגים שם שני צדדים פלוס צד שאין לו קשר ישיר לאינטרס של שאר הצדדים. לדעתי, מפקח כזה צריך למנות שר העבודה, אם אתם סבורים ששר העבודה ימנה מפקח לכל מפעל, עליכם רק לזכור שישנה מחלקה של ארגון ופיקוח על המפעלים, אלא שאין לה סמכויות ואנחנו מביאים אותן עכשיו בחוק הזה; וכאשר אנחנו מדברים על מפקח, המדובר הוא באלה הקיימים במשרד העבודה בהתאם לחוק ארגון ופיקוח כאשר שם ישנם מפקחים איזוריים ומקומיים. משום כך אני רואה לנגד אפשרות הן מבחינת כוח האדם והן מבחינת כספית להטיל על אותו מפקח איזורי מסויים שיש לו כבר סמכויות להכנס למפעלים לקבל סמכות גם לפי חוק זה, ואני מוכנה להמליץ על כך שבמקום שהיושב-ראש ימנה את המפקח ששר העבודה ימנה את המפקח ואנחנו יכולים להשתמש במפקחים הקיימים ממילא, ותהיה לו אותה סמכות של מפקח.

אנחנו מציגים גם את הסמכויות הקיימות.

אני אנסה להסביר קודם כל כמה דברים: אם תעינו בחוק ארגון ופיקוח הראו שאותו מפקח נכנס למפעל גם לראות אם המעביד מעסיק נערים מתחת לגיל, או בלילה, או אם נשים עובדות בלילה, או בשעות אסורות, כלומר, יש לו סמכויות חקירה הבאות לסייע לו להשיג את מטרת החוק. נכון הדבר שבכל חוקי העבודה העבירות הקשורות בנערים ובנשים הן עבירות פליליות, ונכון שכל האינדוקציות של צורת החקירה, ואם הנחקר

ר. כהנא:

סותר את עצמו, או מעיד עדות שקר - אז הוא עומד למשפט פלילי. אבל אנחנו, ללא יומרות, רצינו ליצור כלי יעיל לבדיקה אם המעביד מקיים את צו ההרחבה או לא, נקודה. דהיינו, אם באותו מקום המעביד היה עד לכך שישנן הטבות סוציאליות שצריכות לחול על העובדים אצלו במפעל, כמו: הופעות, ביגוד, או סטרוט מקצועית, או כל נושא ונושא, אשר בדרך כלל העובד איננו צד להסכם. אבל כתוצאה מהסכם דברים מסויימים חלים גם עליו. אנחנו לא התכוונו למסור את הדברים למשפט פלילי, אלא אמרנו שהדברים יהיו שווים לגבי כולם.

סעיף ד' מראה על הטכניקה איך לחקור

בבית-דין לעבודה, כלומר, נמסרה הודעה בכתב שהמפקח עומד לבוא, ברור שהמפקח בא לחקור, כי אם הוא נכנס למפעל הוא מתחיל לשאול שאלות, כי מתפקידו לדעת אם העובדים מקבלים את התנאים הסוציאליים שכתובים בצו ההרחבה. יש למפקח הזכות להגיש תביעה לבית-דין איזורי במשפט אזרחי ולא פלילי. המפקח זקוק להוכחות. איך הוא יוכל לקבל הוכחות, אחרי שהוא חוקר, הוא שואל שאלות והראיה יכולה לבוא לבית-משפט אזרחי; וזו גם הראיה בכתב וגם בעל-פה. הראיה בכתב אינה יכולה לשמש לצרכי מס-הכנסה, לא לצרכי רווחים, אלא רק לצרכי סעיף 33ג, רק בדבר קיום צו ההרחבה ותו לא, נקודה. עכשיו, אם לצורך ההוכחה בבית-דין לעבודה הוא זקוק למסמכים, אבל לא לכל צורך אחר; ואם יש לו זכות להגיש תביעה זה לגבי צו ההרחבה במקום עבודה, המפקח יכול גם להגיש תביעה אזרחית, אבל אז צריך ראיות. החוקר שואל שאלות וסעיף 33ד אומר שהנשאל צריך לחתום, והרי זוהי ההוכחה בבית-הדין, נקודה.

לו היינו נותנים למפקח את כל הסמכויות

הקשורות בחוקים פליליים, כי אז היינו אומרים שמחילים את סעיף 2, 4 ו-5 של פקודת הפרוצדורה הפלילית, ומי שהעיד עדות שקר יועמד לדין פלילי, ואפילו אם הדברים נאמרו רק לגבי אותו מפקח שזכותו היתה קודם להוכיח את תביעתו האזרחית. אנחנו רוצים להקל על צורת החקירה, להקל על חרבי ההוכחה בבית-הדין האזרחי, וכל סעיף ד הוא פירוט של הפרוצדורה הפלילית רק שהוא מצומצם והוא בא לומר איך להוכיח בתביעה אזרחית.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: למפקח העבודה ישנן סמכויות המוקנות

לן בחוק, והוא פועל לפי אותן

הסמכויות. (קוראת את סמכויות המפקח): אלה הן סמכויות שהקנו למפקח

עבודה, ואז בבקשה, בואו ותקנו... (ל. דיציאן: זה הברדל עצום).

בשינוי המחוייב משה: נכניס את השינוי ונאמר מה תפקידו של אותו

מפקח ועל מה הוא צריך לפקח, כלומר, הוא צריך לפקח על צו ההרחבה,

כי מה פירוש כאן לחקור ולעייין במיסמכים - ניתן סמכויות אלה למפקח

העבודה.

ר. כהנא:

אני כבר אומרת לכם שהחוק שאנחנו

מציעים במכוון לא העתקנו את כל

הסמכויות של מפקח העבודה, אלא אנחנו רק מתייחסים לחוברת הכחולה

שמובאת לפנינו. מכיון שבחוק העבודה ישנן עבירות פליליות, אזי

למפקח ישנן סמכויות אלה שאותן קראה היושבת-ראש. אבל איננו רוצים

להחיל אותן. אנחנו רק ביקשנו דרכי הוכחה לבית-דין אזרחי, ואין

לזה שום סמכות פלילית; ומכיון שסעיף 33ד מדבר רק על הטכניקה, הרי

דווקא בגלל אותם הסעיפים שאותם קראה היושבת-ראש רצינו לעשות כאן הבחנה

ר. כהנא:

שאינן אלה סנקציות פליליות. מה ישנן סמכויות של פרוטוקול כיצד להוכיח את הדברים בבית-דין לעבודה.

א. אבטבי:

אני מצטער לומר שגם אני עדיין לא שוכנעת, כי ברגע שהחוק נותן אפשרות לחקור את בעליו - כאן ישנה הרחבת הסמכויות, ובעיקר, לגבי העדות שמוסר בעליו שעלולה להפלילו. . . (ר. כהנא: לא!) מכל מקום, מכל סעיפי החוק שקראתי הסמכויות בסעיף 33 הן הרחבות ביותר ואנחנו צריכים להיות זהירים.

לכן, אני מציע שהסעיף ישונה רק בדבר אחד: אם למפקח יש יסוד לחקור את בעליו, כי אז הוא יחקר. . . (מ. כהן: ומה עם ספרי המפעל, הרי זה כולל הכל).

ל. דיציאן:

אני לא מסכים לדברי היועצת המשפטית, כי יש כאן הבדל עצום בין הפיקוח על העבודה לפי חוק הפיקוח על העבודה וסידרי עבודה - שם מדובר אך ורק על עבירות פליליות מובהקות כמו: עבודת נשים בלילה, או עבודת נוער, כלומר, עבירות פליליות טהורות. לכן, ההגיון מחייב שמפקח כזה שצריך להגיש משפט פלילי הוא מבין הרבה יותר מהם צרכי המפעל, כפי שקצין משטרה עושה את זה וכפי שזה כתוב בחוק הראיות, ומשום כך אנחנו נוהגים לו סמכויות שנותנים לקצין חוקר.

אשר לענין אזרחי טהור - אנחנו כאן אישרנו מה אחד את הסעיפים עד לסעיף 5 כדי שכל עובד בלתי מאורגן יוכל להנות מהזכויות הניתנות לעובד מאורגן כתוצאה מהסכם קיבוצי כללי; אולם כאן יש דבר אחר לגמרי, כאן אנחנו יוצרים, לדעתי, ללא כל צורך, פיקוח על ענינים אזרחיים טהורים - לי יש ספקות רבים אם בכלל יש צורך בזה. לדעתי, יש לבטל את סעיף 33 ולהסתייג בסעיף 33ג. . . (מ. כהן: ולכתוב: לשאול שאלות). כי הסמכויות שניתנות כאן אינן מתאימות למטרה אזרחית טהורה המדברת בכך שאם בעל מפעל קטן או גדול אינו מקיים את הוראות ההסכם הקיבוצי; ואם הוא איננו ממלא עליו לשלם לפי פסק-דין של בית-דין לעבודה איזורי.

איך ידע המפקח את הדברים? בעל המפעל חייב לספק לו אינפורמציה, אבל אין זה מתפקידו; אינני מדבר על איזו שהיא עבירה פלילית שעבר בעל המפעל, אלא שעל העובד לדאוג ולהיות מאורגן, כי אני בעד זה שהעובד יהיה מאורגן. אבל אם בוחרים לענין אזרחי חוקר של מס-הכנסה, למשל, הרי גם הוא חוקר למטרה פלילית, כי אין הוא חוקר כדי לקבל אינפורמציה, אלא כדי לבדוק אם על-ידי הצהרתו הוא לא עבר עבירה פלילית ואמר דברים בלתי נכונים. אזי, כל החקירה הולכת בכיוון של עבירה פלילית בניגוד לענין שלפנינו. אמנם לא החילו את הסעיף הזה, אבל באותו הרגע שהוא צריך לחתום על הצהרתו יכול המפקח להגיש תביעה. . . (ר. כהנא: זה רק ענין לפרוטוקול). אבל אם מגישים את הפרוטוקול החתום הוא ישמש כעדות, איפה זה נשמע שבמשפט אזרחי חייבים לתת הודעות. אין דבר כזה בשום פרוצדורה אזרחית.

מ. ורשמן:

אני מציע לוועדה בשלב זה להחליט מה אנחנו רוצים וישנם יועצים משפטיים

מ. ורמזן. ו
של משרד המשפטים ויש שם מדור חקיקה והם יעשו את העבודה. אנחנו רק רוצים שהחוק לכשיתקבל יהיו למפקח שיניים לביצוע, כי מה אנחנו אומרים בחוק? אנחנו אומרים שיש לאפשר למפקח לקבל מידע, כי עדיין לא הולכים לשופט, וגם כאשר מגישים תביעה לבית-הדין - ישנם עורכי-דין שיכולים גם לפסול את ההצהרה וגם את העדות בפני המפקח, ולא רק העדות שניתנה בפני המפקח, אלא עדות שניתנה בפני חוקרי משטרה. לכן, אני אומר שמה שאנחנו רוצים הוא שלמפקח תהיינה אפשרויות ביצוע, כי מפקח כזה אינו מחמצא בכל המאמצים, וגם מפקח של המכס אינו הולך לבדוק במפעל ענייני עבודה.

לכן אני מציע לכולנו לעזוב את הוויכוח המשפטי ולומר שאנחנו רוצים שלמפקח תהיינה סמכויות מירביות למילוי תפקידו והמשפטים של משרד העבודה ומשרד המשפטים יקבעו מהן הסמכויות המירביות שצריך להעניק למפקח כדי שיוכל לבצע את תפקידו בהתאם לחוק. אין לחוק חוק מבלי לאפשר למפקח למלא את תפקידו על-ידי מתן סמכויות רחבות; ומי שחושב שבזה פוגעים במעמדו של נותן העבודה אינו יודע מהו מעמד ואין פוגעים כלל בזכויות האזרח; ואם אני צריך לפגוע בנותן העבודה כדי שלעובד יהיו האמצעים כדי להתגונן - זהו ענין אחר.

י. יודין:

נראה שאפשר לפתור את הבעיה אם נכתוב בסעיף 33ד אחרי המלים "ספרי המפעל" ומסמכיו" נוסיף את המלה "הרלוונטיים", כי אין פיקוח ללא סמכויות ביקורת ומי שאינו רוצה בביקורת שיביד זאת בפה מלא; ומן הצד השני - אני בהחלט חושב שלאותו ענין צריכות להיות סמכויות רלוונטיות, מפני שאי-הצבת המסמכים הרלוונטיים הוא פשע, או תקרא לזה עבירה. נראה לי שזה יהיה הפתרון הטוב ביותר.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: אנחנו היום לא גמשיך יותר בנושא זה; ישנם חילוקי דעות: א) אם לתת למפקח למלא את תפקידו או לא; ב) אילו נקודות עלולות לתת סמכויות במסגרת החוק שיוכל למלא את תפקידו ולבדוק אם צו ההרחבה מחמלא בכל מקום עבודה; ג) האם אנחנו צריכים להפלות בין מקום עבודה למקום עבודה בלתי מאורגן.

אלה הן השאלות, ולאור מה ששמעתם היום על הסמכויות, והחקירה ואולי תבחינו בין הסמכויות הניתנות למפקח כאן ותמציאו לנו נוסח המבדיל בין הסמכויות הללו שיוכל להסיר את הספקות.

ל. דיציאן:

אני מבקש להבהיר גם את המובן של סעיף 33ד(ב) - על-פי איזה דין ואולי להוסיף ולכתוב: "רק על-פי דין זה".

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: תדונו גם בנקודה זו.

3. זרז הבניה ברמת-הגולן לפי הצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת ז; המר וא; לבני:

מ. כהן: קורא את מסקנות הוועדה.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: אני מציעה שאנחנו נמחק מתוך המסקנות את העובדה שהוועדה נפגשה עם אלוף פיקוד צפון. אני רואה שהכל מקבלים הצעתי זו.

ל. דיציאן: נראה לי שאנחנו נוהנים פרטום רב מדי בקשר למספרים של יחידות הדיור והחוצאה ואין כלל צורך בכך.

ש. אבני: האמת היא שהדברים פורטמו בעתונות. אבל אם הדברים באים מוועדה מכובדת זו - אולי אפשר לוותר עלי מסירת המספרים ולומר רק שמספר הישובים ברמת הגולן מהווה 30% מהמספר הכללי וההשקעה של משרד השיכון היא בשיעור של 40% מכלל ההשקעה.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: אני לא הייתי רוצה שידעו שרמת-הגולן מתאכלסת ולכן יש לתקן את המספר של 1500 יחידות הנמצאות בבניה. נראה לי שהכל מקבלים את הצעתי.

י. יודין: בעמוד 2 פסקה 3 יש לכתוב: "לפי המסתבר שעם השלמת איכוס הבתים הנמצאים כיום בשלבי הקמה ניתן יהיה להכפיל את האוכלוסיה הקיימת כיום ברמת-הגולן".

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: הצעתו של חבר-הכנסת יודין מתקבלת.

א. אבטבי: נראה לי שיש לחלק לשניים את פסקה 4, כי יצור לחוד וביטוס לחוד; ואז אנחנו יכולים לשלב את הודעת המחלקה להתיישבות בקשר לתחזית, כי הדברים נמסרו על-ידי מר נחמני מנהל חבל הגליל.

ז. אמיר: אני חושב שאותה פסקה 4 יש לחלק ולומר: "נוצרה השתיה כלכלית בריאה וטובה... המאפשרת פריחתם של עשרות ישובים".

א. נחמני: אולי כדאי להוסיף ולכתוב: "המאפשרת הקמה ישובים נוספים".

ש. אבני: אני הייתי מפריד בין התשתית הקיימת ל-20 ישובים, כי מערכת הכבישים עדיין

ש. אבני:
לא מספיקה. אינני אומר שבגלל שלא גמרו אין כאן ישובים. אבל זוהי עובדה.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: אני מציעה שאנחנו נחלק את קטע 4 לשניים: "לוועדה נמסר על-ידי מר נחמני, מנהל חבל הגליל שנוצרה השתית כלכלית ברמת-הגולן, איתנה ובריאה שמתבססים עליה 20 ישובים.

היצור בשנה שעברה הציע לכך וכך ויש מקום לביסוסם של ישובים חדשים".

מ. דרובלס: אנחנו צריכים להגיד שיש להקים עוד ישובים.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: הדבר ישנו כאשר מדברים על ביסוסם של הישובים והוועדה פונה לכל הגורמים הנוגעים בדבר לפעול למען הקמת ישובים חדשים ברמת-הגולן. בראה לי שאנחנו מקבלים את ההצעה לחלק את קטע 4 לשניים ולשנות את המספור בהתאם להצעה.

מ. כהן: קורא את סעיף 3.

י. יודין: לפני כמה ימים כתב אהרן דולב מאמר ב"מעריב" והיו שם דברים בלתי שקולים לגבי מה שנעשה בגליל. היה רצוי שיגיבו על כך.

א. אבטבי: אם מפרטים את כל הדברים - צריך להשאיר את זה כך. אבל אם אין מפרטים - צריך איזה שהוא ניסוח אחר.

ש. אבני: כאן כתוב: "התכנית התקציבית...". הכוונה כאן לכתוב: "לסוף שנת התקציב 1975, כלומר עד למרץ 1976 ונראה לי שהפירוט רצוי."

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: אנחנו נכתוב כאן: "... הפעלת 200 יחידות דיור וכן שירותים ציבוריים כגון...". וכאן יבוא הפירוט. נראה לי שאנחנו יכולים לקבל את הצעה.

מ. דרובלס: בעמוד 3 במקום שכתוב "200 יחידות מגורים" נכתוב "500 יחידות מגורים" למען ידעו ש"קצירין" מתוכננת לשכונה של 800 יחידות דיור.

האם כבר הוחל בהרשמה ל"קצרין"?

ל. דיציאן:

ש. אבני:

עדיין לא הכריזו על הרשמה ל"קצרין".
 עלי לציין שהשכונה חזו מתוכננת
 ל-700 יחידות; 200 יחידות נמצאות בשלבי ביצוע; לשנה הבאה
 מתוכננות עוד 100 יחידות, כלומר - 300 יחידות יחד. לכן יש
 לכתוב שיש להניח יסודות לעוד 400 יחידות דיור.

א. אבטיב:

אם אנחנו כותבים "השלמת 700 יחידות
 דיור" - זה לא מעשי לכן אני מציע
 שנכתוב "עוד 100 יחידות דיור והשלמת התכנון יהיה עד ל-1977/8".

פ. גרופר:

אני חושב שצריך להיות לנו ברור
 שמה הולכים לבנות עיר ולא מושב.
 לכן יש לכתוב "יש להניח כאן את התשתית, כי אותה קצרין צריכה להתקדם
 בצורה אחרת מאשר כל מקום אחר".

ש. בר-לב:

יכול להיות שמשרד השיכון מדבר על
 100 יחידות זוהי הקביעה. אבל אין
 שום כתובה אחרת מלבד משרד השיכון והתביעה
 לגבי עוד 100 יחידות
 דיור היא קביעה שרירותית והיא נעשתה גם לא מסיבות כלכליות, כלומר,
 הקביעה הזו של 100 יחידות דיור נוספות איננה נובעת מתוך אותה גישה
 שהחליטו לאכלס את הבולן בצורה משמעותית; כי 100 יחידות דיור אינן
 צורה משמעותית של איכלוס; זה דבר ראשון.

(2) בניה של ישוב אורבני אינה מאפשרת
 בניית שירותים לחוד. אלה הם שני הסעיפים העיקריים, ואם משרד השיכון
 מדבר רק על 100 יחידות דיור נוספות, הרי הסיבות הן אחרות ולא
 תקציביות. משום כך אני מונה שחתייחס גם לקביעה של משרד השיכון ביחס
 ל-100 יחידות דיור, והייתי מבקש שהוועדה תמליץ על בניה נוספת.

ש. אבני:

אני מצטער על הערתו של מר בר-לב,
 כי אין כל בסיס ויסוד, ואני חוזר
 ומדגיש שאין להם כל יסוד לכך. אני חושב שלגבי דבר כזה שיש לו
 הרבה מרכיבים תקציביים וכוח אדם, הרי לפחות בביטוי צריך להתייחס
 ביתר רצינות ולא בסיסמאות.

נכון הדבר שמערכת עירונית יש לה

איזה שהוא מינימום והמציאות היא שונה, כי יכולה להיות מחשבה
 והיקף פעולה. אזי, אם המצב לא טוב יכול להיות היקף מצומצם עם
 יסודות בריאים; כאן אני יכול להביא לדוגמה את ימית, אשר בפסח
 יהיו שם 350 יחידות דיור; ואם מותר לי להביע משאלה אישית הרי
 ליותר טוב אין גבול. אבל לפחות שקצרין לא תהיה פחות טובה מימית.

נכון שלגבי השכונה הראשונה בקצרין

אין קביעה פורמאלית אם זה יהיה ל-3 שנים או 4 שנים; וטוב שהדברים
 לא נקבעו קביעה פורמאלית, כי לפעמים אתה יכול להיות במצב שמאשימים
 אותך ללא סיבה על אי-קיום הבטחה, או שלפחות המצב ותנאי האיכלוס מצד

ש. אבני:

אחד והאפשרויות התקציביות - המחזר השני הם שמונעים. אבל אנחנו ברצון רוצים להקדים את התאריך. כן לא צריך לשכוח שהשלב ההתחלתי מבחינת המשאבים, הדי התקציב הוא ענקי ל-200 יחידות דיור. כלכלנים יחד עם משרד האוצר עשו שבוען והגיש ל-100 מיליון לירות, כלומר, חצי מיליון לירות ליחידה. כאן אנחנו נותנים את ההשתיה ובונים לפחות 12 כיתות, וכן כבישים.

לקראת השנה הבאה - והדברים כבר ידועים ופורסמו, בעתונות, אני לא אקדים את שר האוצר אם אומר שבשנת 1975 אפשר יהיה להתחיל ב-28,000 יחידות דיור ובשנת 1976 בקושי יהיו 15,000 יחידות דיור; ובתוך הצמצום הזה הועדנו 100 יחידות דיור לקצרים, כאשר מחירם כמעט כפול מאשר במרכז הארץ, כאשר טרם ידענו אם יש אוכלוסיה מספקת ל-200 יחידות הדיור או לא. בגליל אלפי יחידות דיור עומדות כמעט גמורות ועדיין לא עומדים בתור לקבל אותן. זו איננה הנחה אקסיומטית שאם לא פונים למקום אחד באים למקום אחר. כך שאינני יכול להמליץ בפני הוועדה על תוספת יחידות דיור בשנת 1976.

אבל אני יכול לומר שההשתיה ברובה המכריעה, כלומר, החלק הארי של מבני ציבור אנחנו מכינים בהיקף גדול יותר. כן אנחנו נקדים את ההרשמה לעומת המקובל, כי בדרך כלל ההרשמה למועמדים היא בגמר הבניה. אבל כאן אנחנו נקדים את ההרשמה בהרבה. תיאוריטית אפשר היה להכריז עליה כבר היום. הייתה לי שיחה יטודית אתם ואני הסברתי שלא טוב להקדים יתר על המידה את ההרשמה, כי טוב שהנרשמים רואים משהו מהשלד, כדי שהמתיישב יוכל לבוא עם משפחתו ולראות איפה יהיה ביתו. יוצא אישוא, שבסוף חודש אפריל, או בראשית מאי נקיים את ההרשמה ונראה את הענות האנשים להרשמה. כן הם צריכים להכניס סכום כסף מסוים, ואז יהיה מקום להתוכנן; כאשר את ההשתיה נשלים בשנת 1976 באופן מירבי ויהיו שם 300 יחידות דיור.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: אני מציעה שאנחנו נכתוב שהכרחי להקצות משאבים כספיים נחוצים כדי לאפשר הנחת היסודות של יתר יחידות הדיור המשלימות את התכנית הזו של 400 יחידות דיור. כן רשמה לפני הוועדה שההרשמה לקצרים תתחיל בחודש מאי 1976 על-ידי המינהל לבניה כפרית.

ש. בר-לב: אולי יומליץ בפני משרד השיכון שיחדל להקדים את איכלוס המקום, כאשר המדובר הוא באביב 1977 בשעה שהבתים יהיו מוכנים. הצעתנו היא לעשות זאת לפני כן, כי השירותים לא יהיו מוכנים וזאת עוד לפני השלמת הפיתוח; כי ישנה חשיבות לאיכלוס וצריך לנסות לעשות משהו חורג מהמקובל.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: אני מציעה שנכתוב: הוועדה פונה למשרד השיכון לעשות את מירב המאמצים על-מנת לזרז את איכלוס המקום.

ש. אבני:

אני אפטר להתנגד לניסוח של יושבת-ראש
הוועדה. אבל אני מקווה שדעתם גם

שדבר זה איננו רצוי ואסור לעשות זאת. נכון הדבר שתחיינה מספר
יחידות שתעמודנה בפני במירה כבר בהתחלת החורף הבא. אבל תהיה
עוד בעיה של חשמל, ביוב, בתי-הספר לא יהיו גמורים, ואז המרידות
תהיה גדולה, כי זה יוציא שט רע למקום.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: אני בכל זאת חושבת שעלינו לקבל את

החמלצה בצורה כוללנית. נוסף לכך,
אם הממשלה מחליטה להפוך את 4 המאחזים לישובי קבע יהיה על משרד השיכון
לבצע את הדבר.

ש. אבני:

הקריאה למשרד השיכון אינה משמעותית
ואני אסביר מדוע, כי מבחינת

התכנון אין מגבלה, וכל ישוב שהממשלה מחליטה להקים היא בנפרד. מקציבה
לכך משאבים למשרד השיכון.

א. אבטבי:

אני עברתי על יתר הסעיפים של המלצות
הוועדה ולא צויין דבר לגבי השלמת

הבתים של ההתיישבות העובדת בגולן לפי התכנון.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: עלינו לכתוב: "יש להשלים את בניית

הישובים ברמת-הגולן בהתאם לתכניות

המאושרות בהקדם. כן קוראת הוועדה לשר השיכון. "

ש. אבני:

המשאלה של חבר-הכנסת אבטבי מובנת

מאליה מצד אחד; אולם, מצד שני -

אין לזה משמעות, למה? נכון הדבר שלגבי הישובים ברמת-הגולן
ההתכנון הוא מוסכם ובמידה שצרכי האיכלוס הצדיקו זאת אנחנו מתקדמים
כלפיהם, ו-80 יחידות כבר הושלמו ואנחנו משלימים עוד 20 יחידות.
אין היום בעיות איכלוס ואין כל קושי מבחינת החלטה לבניה, ואנחנו
כל שנה מוסיפים ובונים, כאשר המגבלה היא לגבי המקום עצמו בשעה
שלא ניתן לקלוט בשנה אחת יתר על המידה.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: אנחנו נאמר: "בהתאם לתכניות המאושרות

וצרכי האיכלוס פונה הוועדה למשרד השיכון

לבנות אחרים להשלים את הבניה בישובי רמת-הגולן" - סעיף זה יבוא

אחרי סעיף 5 ונראה לי שכולם מקבלים את הצעת זו.

מ. כהן:

קורא את סעיף 5.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו: החלק השני של סעיף 5, לאחר המלה "יותר"

יש למחוק.

מ. כהן:

קרא את סעיף 6.

א. אבטיב:

אני מציע למחוק את המלים: "דבר שלא הצליחו להשיג בישובים אחרים".

ש. אבני:

אני הייתי מציע לכתוב: "דבר שהצריך הרבה יותר זמן באיזורים אחרים בעבר".

מ. דרובלס:

בסעיף 6 במקום שכחוב "ומבקשים לצאת" יש לכתוב "וכשירים לצאת לביסוס".

היו"ר - ש. ארבלי-אלמוזלינו: נראה לי שאנחנו יכולים לקבל הצעות תיקון אלו.

מ. כהן:

קרא את סעיף 7.

היו"ר - ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מציעה שאנחנו נסתפק בסעיף כפי שהוקרא ונמחק את היתר.

ש. אבני:

התביעה ממשרד השיכון לא זקוקה לתקציב, כי הוא בידינו והתכניות גמורות. אנחנו מחכים לאישור היחיד בדבר הטרנזיט ומיד אחרי זה נוציא מכרז, כי אחרת לא נוכל להתגבר ומחר יאמרו שמשרד השיכון הוא המשרד היחיד המעב את הבניה.

היו"ר - ש. ארבלי-אלמוזלינו: בסעיף 6 נראה לי שיש להוסיף: "חשיטה הנזכרת של המחלקה להתישבות שהעניקה אמצעים מאסיביים לישובי רמת-הגולן היא שהרמה ליצירת עובדה זו. אני חושבת שכולם מקבלים הצעה זו. סעיף 7 נשאר כמות שהוא, פרט למחיקת חלקו השני, כלומר, הוא יהיה עד המלה "בביצוע סופי". כן יש לכתוב בסעיף שנווה: "הוועדה רוסמת לפנייה את הודעת נציג המחלקה להתישבות, מנהל חבל הגליל, כי עם קבלת האישור לתכניות של משרד השיכון מטעם משרד החינוך והתרבות לבניית בית-ספר איזורי ברמת מגשימים יחל מיד משרד השיכון בבניה במרכז היספין - זה יהיה סעיף 1".

בסעיף 2: יש לכלול את ענין הטלפונים והשלוחות למקלטים ולוקחים מהם כסף עבור שלוחות אלו ודבר זה מהווה הכבדה. נראה לי שהכל מקבלים דבר זה.

מ. דרובלס:

מאחר ואנחנו טיפלנו כאן בכמה משרדי ממשלה קיפחנו את משרד העבודה ואת כבישי הגישה לגמלה וממסעף רמות ועד למסעף גשר אריק.

ש. ז.
אם מותר לי להביע משאלה הרי רצוי שהפניה תהיה לשר העבודה.

ש. אבני:

היו"ר - ש. ארבלי-אלמוזלינו: אנחנו נצטרך לציין אותם כבישי גישה שעליהם דיבר חבר-הכנסת דרובלס ולציין את מע"צ. פניה זו תהיה מופנית לשר העבודה שבה נציין בהערכה את מע"צ ועבודתה ותרומתה לישובים השונים ברמת-הגולן. כן פונה הוועדה לשר העבודה לאפשר סלילתו של כביש ממסעף רמות ועד לגשר אריק.

א. נחמני: אני חושב בהחלט שיש לציין את גשר אריק כיון שאמנם טרם סיכמנו מתי עתיד לקום הישוב הקרוב ביותר. אולם, כנראה זה יהיה מושב "מורדות" שהוא חלק מהגוש הצפוני הכולל את רמות מורדות ואלמגור. כלומר, השלב הראשון צריך להיות חיבור הקטע עד למעלה גמלה ואחר-כך ההמשך.

מ. דרובלס: אני רוצה לציין את האנשים המלווים פעולה זו ועושים ימים כלילות, כי האנשים האלה אינם צריכים לעשות מה שהם עושים והוועדה מציינת בהערכה את כל אלה העושים במלאכה ובראשם אלה ואלה.

א. נחמני: אני הייתי מבקש למחוק את הדברים הנוגעים למחלקה זו, כי כל מחלקה ומחלקה עושה את עבודתה במסירות ובנאמנות. אולם, אנחנו במחלקת חבל החר מאד-מאד מעריכים את פעילותה של ועדה זו ותרומתה הנכבדה לרמת-הגולן. אלו דברים שהיינו רוצים לציין - האם יש מקום להוסיף דבר זה למסקנות?

היו"ר - ש. ארבלי-אלמוזלינו: אין מקום לכתוב שבחים לוועדה. אבל הדברים נרשמו בפרוטוקול.

א. נחמני: הדיון שהתקיים כאן והסיוך בחבל מביא את עובדי חבל הגליל להביע את הערכתם המלאה ליושבת-ראש הוועדה ולחברי ועדת העבודה על פעילותם וסיועם הנאמנים ביצירת עבודת ההתישבות ברמת-הגולן.

ש. אבני: אם הדברים נרשמים בפרוטוקול, אני לא רק שמצטרף, אלא יכולתי להוסיף עוד כהנהגה וכהנהגה ונדמה לי שמותר לומר את זה גם בישיבה.

היו"ר - ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני חושבת שהסיוע שלנו היתה חובתנו הנעימה לקדם את ההתישבות ברמת-הגולן, כי אנחנו רואים בהכרח כצורך חיוני וחיובי לאומה, ואנחנו נמשיך למלא את התפקיד הזה גם בעתיד, ואולי ביתר שאת, על-מנת לקדם את הנושא ההתישבותי.

הוועדה ממשיך ללוות את התפתחותם
של ישובי רמת-הגולן והמשיך

א. אבטבי:

לקבל דיווח על הנעשה שם מדי פעם בפעם.

הישיבה נועלה בשעה 11.40.